

Ismétlő dolgozat az új tantervhez

9. évfolyam

Az őskor és az ókori Kelet

Fogalmak: régészet, homo sapiens, őskőkor, újkőkor, zsákmányoló életmód, mágia, bronzkor, vaskor, nemzetség, despotizmus, városállam, öntözéses földművelés, Biblia, Ószövetség, buddhizmus, brahmanizmus.

Személyek: Kheopsz, Hammurapi, Dávid, Salamon, I. Dareiosz, Mózes, Buddha, Konfuciusz.

Topográfia: „termékeny félhold”, Mezopotámia, Egyiptom, Palesztina, Perzsia, India, Kína, Babilon, Jeruzsálem.

Kronológia: Kr. e. 8000 körül (az újkőkor kezdete), Kr. e. 3000 körül (az első államok kialakulása), Kr. e. XVIII. sz. (Hammurapi uralkodása), Kr. e. X. sz. (a zsidó állam fénykora).

Az ókori Hellász

Fogalmak: polisz, mitológia, arisztokrácia, démosz, türannisz, népgyűlés, esküdtbíró, demagógia, sztratégosz, cserépszavazás, filozófia, hellenizmus.

Személyek: Szolón, Kleiszthenész, Miltiadész, Xerxész, Periklész, Pheidiasz, Hérodotosz, Thuküdidész, Platón, Arisztotelész, Nagy Sándor, a legfontosabb görög istenek.

Topográfia: Athén, Spárta, Olümpia, Peloponnészosz, Marathon Thermopülai-szoros Makedónia, Alexandria.

Kronológia: Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpiai játékok), Kr.e 594 (Szolón reformjai), Kr.e.508 (Kleisztehész reformjai), Kr.e V. század közepe (Periklész kora), Kr. e. 490 (marathoni csata) Kr.e. 480 (thermopülai csata) Kr. e. 336–323 (Nagy Sándor uralkodása).

Az ókori Róma

Fogalmak: patrícus, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, rabszolga, provincia, triumvirátus, principatus, limes, dominatus, diaszpóra, esszénus, Messiás, apostol, Újszövetség, evangélium, presbiter, klérus, dogma, egyház, püspök, zsinat, barbár, népvándorlás.

Személyek: Hannibal, a Gracchus-testvérek, Marius, Sulla, Caesar, Antonius, Augustus, Szűz Mária, Szent József, Názáreti Jézus, Péter apostol, Pál apostol, Constantinus, Theodosius, Attila.

Topográfia: Róma, Karthágó, Actium, Nicea Pannónia, Konstantinápoly, Aquincum, Sopianae, Savaria.

Kronológia: Kr. e. 753 (Róma hagyomány szerinti alapítása), Kr. e. 510 (a köztársaság létrejötte), Kr. e. 264–146 (a pun háborúk), Kr. e. 44 (Caesar halála), Kr. e. 31 (az actiumi csata), Kr. u. 70 (Jeruzsálem lerombolása), 313 (a milánói ediktum) 325 (a niceai zsinat), 391 (a kereszténység államvallássá tétele) 395 (a Római Birodalom felosztása), 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása).

A középkor

Fogalmak: ortodox egyház, római katolikus egyház, pápa, szerzetes, kolostor, bencés rend, regula, kódex, feudalizmus, hűbériség, jobbágy, robot, majorság, uradalom, önellátás, nyomásos gazdálkodás, iszlám, Korán, kalifa, investitúra, monasztikus rend, cölibátus, inkvizíció, eretnesség, antijudaizmus, kolduló rend, rendi monarchia, városi önkormányzat, hospes, céh, levantei kereskedelem, Hanza, skolasztika, egyetem, lovag, román stílus, gótika, reneszánsz, humanizmus, szultán, szpáhi, janicsár.

Személyek: Karolingok, Nagy Károly, Justinianus, Mohamed próféta, Szent Benedek, Cirill és Metód, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, IV. Henrik, VII. Gergely, Guttenberg. Odó Cluny apát, Szent Bernát

Topográfia: Egyházi (Pápai) Állam, Bizánci Birodalom, Monte Cassino Mekka, Német-római Birodalom, Szentföld, Velence, Firenze, Citeaux

Kronológia: 622 (Mohamed futása, a muszlim időszámítás kezdete), 732 (a frankok győzelme az arabok felett), 800 (Nagy Károly császárrá koronázása), 843 (a verduni szerződés), 1054 (az egyházszakadás), 1098 (a ciszterci rend alapítása) 1215 (a Magna Charta kiadása), 1453 (Konstantinápoly elfoglalása).

A magyarság története a kezdetektől 1301-ig

Fogalmak: nyelvrokonság, őstörténet, őshaza, törzsszövetség, kettős fejedelemség, honfoglalás, kalandozás, királyi vármegye, ispán, nádor, egyházmegye, királyi tanács, tized, szerviens, várjobbágy, vajda, Aranybulla, nemesi vármegye, székely, szász, kun

Személyek: Árpád, Géza fejedelem, Koppány, I. (Szent) István, Szent Gellért, Szent Imre, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, Anonymus, II. András, IV. Béla, Julianus barát, Szent Erzsébet, Szent Margit.

Topográfia: Magna Hungaria, Kazár Birodalom, Levédia, Etelköz, Vereckei-hágó, Augsburg, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Pozsony, Horvátország, Dalmácia, Muhi, Cikádor, Bélapátfalva, Pásztó, Zirc, Győr, Veszprém, Pécs, Csanád, Várad, Eger, Vác, Gyulafehérvár.

Kronológia: 895 táján (a honfoglalás), 955 (az augsburgi csata), 972–997 (Géza fejedelemsége), 997/1000–1038 (I. /Szent/ István), 1077–1095 (I. /Szent/ László), 1095–1116 (Könyves Kálmán), 1142 (aciszterci fenn megjelenése Magyarországon), 1205–1235 (II. András), 1222 (az Aranybulla kiadása), 1235–70 (IV. Béla), 1241–42 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása)